

Pamäť literárnej vedy: Vladimír Petřík

Katarína Badžgoňová

Dňa 21. marca 2019 sa na pôde Ústavu slovenskej literatúry SAV uskutočnilo podujatie v rámci cyklu Pamäť literárnej vedy *Vladimír Petřík: človek a literatúra* pri príležitosti nedožitých 90. narodenín literárneho historika a kritika. Pamäť literárnej vedy je cyklickým podujatím Ústavu slovenskej literatúry SAV, ktoré sa venuje osobnostiam slovenskej literárnej vedy. Príspevky rozdelené do troch sekcií mali nielen spomienkový charakter, ale týkali sa aj tém vedeckej práce Vladimíra Petříka.

Vladimír Petřík po skončení vysokoškolského štúdia na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave pracoval v Slovenskej akadémii vied, jeho výskum bol zameraný na slovenskú literatúru. Z konkrétnych autorov predovšetkým na Nádašiho-Jégého, ale tiež Štefana Krčméryho, Laca Novomeského, Rudolfa Jašíka, Alexandra Matušku a mnohých ďalších. Skúmal podmienky literárneho života v prvej polovici päťdesiatych rokov 20. storočia, podieľal sa na viacerých literárnohistorických syntézach a prácach predstavujúcich slovenskú literárnu tvorbu v zahraničnom prostredí. Ako kritik články venované súčasnej literatúre a kultúre publikoval takmer do svojej smrti. Okrem výskumnej činnosti bol redaktorom časopisov *Slovenská literatúra*, *Slovenské pohľady*, *Kultúrny život* a *Tvorba T*, taktiež krátko vedúcim literárneho oddelenia Zväzu slovenských spisovateľov a neskôr pracovníkom Literárneho informačného centra.

Vedecký seminár otvoril Vladimír Barborík, ktorý privítal zúčastnených, následne s úvodným slovom vystúpil Rudolf Chmel, ktorý bol aj moderátorom prvej sekcie orientovanej najmä na osobnosť literárneho vedca – Vladimíra Petříka vo svojom príhovore charakterizoval ako človeka kontinuity. Peter Zajac vo svojom príspevku *Minimalista Vladimír Petřík* sa sústredil na spor medzi Mikulášom Bakošom a Alexandrom Matuškom v šesťdesiatych rokoch 20. storočia a na minimalizmus literárnovednej tvorby V. Petříka, spočívajúci v gnómickejši, lapidárnosti a lakonickejši. Peter Darovec v referáte *Vladimír Petřík – kultúrny rozprávač* vychádzal z memoárov V. Petříka *Hľadanie minulého času* (spoluautor V. Barborík), ktoré vnímal ako pamäti nielen literárneho vedca, ale aj slovenskej literárnej vedy druhej polovice 20. storočia. Zdôraznil charakterové črty V. Petříka, ktoré sa pretavili aj do jeho práce – hlboko ľudský prístup k literatúre a medzigeneračnosť. Augustín Maťovčík v príspevku *Vladimír Petřík ako tvorca bibliografických hesiel* hovoril o práci V. Petříka na slovníkoch a encyklopédiách ako aj okolnostiach ich vzniku. Zdôraznil potrebu hlbšie preskúmať problematiku slovenských lexikografických literárnovedných diel, keďže ide o doteraz dostatočne neprebádanú oblasť. Tiež sa podelil o vlastné zážitky s V. Petříkom. Diskusia k prvej sekcii bola najmä spomienkového rázu, hovorilo sa však aj o pripravovanej digitalizácii lexikografických diel.

Moderátorom druhej sekcie, ktorá bola orientovaná na témy výskumu V. Petrika, bol P. Darovec. Michal Jareš sa v príspevku *Populárne žánre z perspektívy Vladimíra Petrika. Prípady slovenské detektívky v edíci Dobrodružné romány*. (Dva kapitáni: Belan a Záruba) sústredil na slovenskú detektívku šesťdesiatych rokov vychádzajúcu v zošitovej podobe. Po prehľade stavu žánru sa zameril na dvoch autorov seriálových publikácií, Emila V. Štefana a Michala Lackoviča (Miroslava Luka). Okrem okrajového postavenia žánru, slabej úrovne textov, ich nechcenej absurdite a stereotypov môžu byť zaujímavým, aj keď nezámerným zdrojom aj pre rodové štúdiá. Ivana Taranenková sa v príspevku „Román bez hrdinu“ *Ladislava Nádašeho* venovala románu *Cesta životom*, ktorý označila za experimentálny a za epilóg slovenskej literatúry 19. storočia. Spochybnila jeho naturalistický ráz – väčšmi ako o zolovskej inšpirácii možno hovoriť o pikaresknom románe a deziluzívnom bildungsrománe. *Cestu životom* možno zaradiť do línie textov ako *Najdúch Tom Jones*, *Trh márnosti* a pod. Dana Hučková sa v referáte *Návraty k Štefanovi Krčmérymu* zaoberala Š. Krčmérym ako kritikom a polemikom. Analyzovala Krčméryho vzťah k novým umeleckým smerom či už v umení, alebo v literatúre, ktorý sa niesol v duchu naplnenia Vajanského odkazu. Taktiež sa venovala polemikám z 20. – 30. rokov o česko-slovenských vzťahoch. Diskusia druhej sekcie sa týkala detektívnej tvorby Kataríny Lazarovej, vzťahu V. Petrika a iných literárnych vedcov k detektívke a lite-

ratúre špeciálnych funkcií všeobecne. Taktiež sa diskutovalo o spochybnení Jégého naturalizmu a o cudnosti v slovenskej kultúre, či už vo vzťahu k Jégému alebo Krčmérymu.

Tretiu sekciu podujatia o Vladimírovi Petrikovi moderoval Michal Jareš. Príspevok Magdaleny Bystrzak *Petrikov Matuška* bol zameraný na nedokončenú monografiu Vladimíra Petrika *Slovenský intelektuál Alexander Matuška* a čiastočne nadväzoval na P. Zajaca cez polemiky A. Matušku a M. Bakoša v *Slovenských pohľadoch* v šesťdesiatych rokoch. Referát Vladimíra Barboríka *Knižnica Vladimíra Petrika* mal opäť skôr osobnostný a reminiscenčný charakter. Hľadal vzťah medzi profilom osobnosti V. Petrika a štruktúrou jeho knižnice. Okrem rozsahu, druhového a žánrového zaradenia spomenul aj čitateľské preferencie V. Petrika, rast knižnice a pod. Tina Čorná sa v *Spomienke* podelila s osobnou spomienkou na Vladimíra Petrika. Hovorila o ich vzájomnej spolupráci, Petrikovej novinárskej angažovanosti a neutíchajúcom záujme o aktuálne spoločenské a literárne témy, tiež o jeho osobnosti. Diskusia k tretej sekcii zvýraznila aktívny vklad V. Petrika k formovaniu súčasného literárneho života.

Podujatie *Vladimír Petrik: človek a literatúra* bolo ukončené prezentáciou publikácie *Slovenský intelektuál Alexander Matuška*, ktorá vyšla v LIC v rámci edície Autor číta autora. Okrem fragmentu rukopisu nedokončenej monografie je publikácia doplnená o ďalšie štúdie V. Petrika o A. Matuškoví. Edične ju z autorovej pozostalosti pripravili V. Barborík a M. Bystrzak.

Mgr. Katarína Badžgoňová
Ústav slovenskej literatúry SAV
Dúbravská cesta 9
841 04 Bratislava
Slovenská republika
e-mail: katarina.badzgonova@savba.sk